

Pověsti z Vimperska

Nedávno jsem stanul nad zbytky mlýna při Cikánském potoce. Zde se kdysi čarovalo z Beršovy kouzelnické knihy. Poslední Vimperský zvoník mi odkázal hrst úmrtních lístečků, kde teskně volalo slovo Rusland. Od Hoštic přes Svatomáří až po Bohumilice putoval jsem za vodníky a jinými strašidly.

Jižně od města umlkly hlasy Němců a já jsem bláhově sbíral aspoň záznamy jejich vypravování. Všechna byla o duši zdejší krajiny, která může být jen jedna. Ta, která spájí minulé s přítomným a posílá do budoucnosti znamení pokoje. Až půjdete okolními horami, vezměte si s sebou nějakou tu pověst a zkuste ji prožít na patřičném místě. Nudit se nebudete.

Více o autorovi Ondřeji Fibichovi na www.cestyksumave.cz

Jak byl založen hrad Vimperk

Jeden statečný rytíř, Albrecht z Bogenu, pojal úmysl vystavět na Šumavě hrad. Při svém putování zbloudil a dostal se do mokřin nynější říčky Volyňky. Kolem byl hluboký les a znavený rytíř usnul v mechu. Tu mu přišel zvláštní sen: Mohutný jelen se zářícím křížem mezi parohy stojí před ním a vážně mu hledí do očí. V témže okamžiku rytíř procitl a zjistil, že to není sen. Vyskočil a na zvíře vystřelil. Poraněné zvíře ubíhalo a muž jej pronásledoval až k jednomu silnému prameni, z něhož jelen začal pít. Potom vyběhl po skalách nad pramenem a na nepřístupném místě mocně zatroubil. Sotva utichla ozvěna, otevřela se skála a zvíře zmizelo uvnitř. Když se skála opět zavřela, sesypalo se kamení dolů a zavalilo onen pramen. Když rytíř sám vystoupal na vrchol, spatřil ke své nemalé radosti před sebou údolí se zelenou pastvinou. I rozhodl se zde vystavět pevný hrad. Nazval jej Winberg, což bylo odvozeno od německého slova „win“, které značilo tenkrát pastvinu. Později se hradu začalo říkat Winterberg – Zimní hrad. A na místě onoho pramene stojí dnes dům s jelení hlavou.

Willibald Böhm in Mein Böhmerwald, Ročník 11, Číslo 2

Půl koně za království

Když stateční Čechové před Milánem v zemi vlašské leželi, nemohli mužové krále Vladislava hradeb dobýt. Přece se to však podařilo smělými činy některých českých pánů i nastala v městě řež nevídaná. Když se voják zvaný Ješek probíjel s kořistí ven z městské brány, spadla za jeho zády obranná mříž tak těsně, že vpůli přetála jeho koně. Do vojenského ležení se vrátil pěšky se sedlem na rameni a s vaky plnými klenotů. Od tohoto činu mají Malovcové z Malovic ve znaku polovinu vzpínajícího se koně. Tito Malovcové a jejich potomci vládli nad Vlachovým Březím, Čkyní a Vimperkem.

Bartoloměj Paprocký z Hlohol, Diadochus id est successio, 1602

Statečný Schwarzenberk

V kraji Prácheňském jsou rozsáhlé knížecí lesy, veliké rybníky i úrodná pole. Vprostřed nich září skvostné perly hradů a zámků patřících rodu Schwarzenberků. Mezi ně patřil i Vimperk. Nad branami se stkví jejich erb, v němž se nachází hlava Turčínova. Jak se tam dostala? Uherská pevnost Raab kdysi padla do rukou vojsk sultánových. Celá rakousko-uherská říše byla ohrožena. Tu se odhodlal císařský vojevůdce hrabě Schwarzenberk Raab opět získat. Obešel s vybraným sborem přední stráže turecké a pod pláštěm tmy a náhlé bouře se dostal až k branám města. Povedlo se mu bránu vypáčit a dostat se dovnitř. Po neslýchané řeži se podařilo císařským Raab dobýt. Turci byli dílem pobiti a dílem se rozutekli či byli zajati. Jeden z vůdců sultánových padnul v boji, jeho hlava byla naražena na kopí a vztyčena na hradbách osvobozeného města. I slétali se na ni krkavci a tento obraz byl na erb Schwarzenberků přenesen.

Bartoloměj Paprocký z Hlohol, Diadochus id est successio, 1602

Aktuár oslem

Ve Vimperku na panském dvoře pracoval jeden aktuár neboli písař. A protože byl důkladný a poctivý, přišel na to, že ve vsi Kosmo dva selští filutové posunují nejen své mezníky, aby jeden druhého ošidili, ale hospodaří i na panském. Když se dal do vyšetřování, oba mazaní hospodáři obvinili mladíka z přijetí úplatku. A bylo zle! Vždyť byli dva na jednoho. V úzkosti se obrátil písař k čertu. A ten nelenil: „Neboj se, věc je již vyřízená a tobě nezbyvá, než se mi tu hezky podepsat!“ Mladík však byl tak vyděšený, že před smlouvou s rohatým utekl a zamknul se do svého pokoje. Jenže peklu nikdo neujde. Ráno přišla zpráva, že dva sedláci byli v Kosmu přes noc zardoušeni. A když přišli páni pro svého úředníka, nevyšel z jeho pokoje aktuár, ale osel. Ten potom musel dlouhá léta strašit po chodbách vimperského zámku, neboť kdo s čím zachází, tím také schází.

Kadeřavý vlas

V dobách, kdy si ještě mnozí lidé mysleli, že bohatství je matkou štěstí, žil v městské části Vimperka zvané Obora jeden muž. Ten měl spolky s čertem a díky tomu i občas plný měšec. Pekelník se snažil, vždyť prahl po hříšnickově duši. Jednou se mu vemlouval: „Nechci ti sloužit jen sem a tam, ale budeš bohatý celý život. Musíš mi však upsat duši!“ Muž se dlouho nerozmýšlel a odvětil: „Souhlasím, ale s jednou podmínkou. Když dokážeš narovnat můj kadeřavý vlas, aby byl rovný jako nit, patřím tobě. Když ne, jsem volný a svobodný.“ Hloupý čert hned vyhotovil smlouvu a oba ji podepsali. Pak si muž vyškulbl jeden kadeřavý vlas a podal jej čertovi. Ten se dal ihned do práce, natahoval jej, pazoury uhlazoval. Dokonce bez úspěchu bušil do té nepoddajné věcičky pěstí, ale ani tak se mu nepodařilo vlásek narovnat. Potil se u toho tak hrozně, že se po zemi valila voda. Teď byl čert na konci všech svých sil a pochopil, že prohrál. Sjel s hrozným rachotem do pekla. Od té doby teče přes Oboru Vražedný potok. Dostal své jméno také proto, že když se rozběsí, potom vše, co popadne do své vodní náruče, zničí.

Willibald Böhm in Mein Böhmerwald, Ročník 7, Číslo 2-3, Strana 30

Had ve vězení

Za císaře pána byly vimperské hradní sklepy užívány za vězení. Jednou se sem dostal jeden důstojník, který odmítl nechat popravit svého kamaráda. Když se ocitl ve sklepě, zjistil, že je tam s ním veliký had. Začal volat o pomoc, ale strážní mu nevěřili. Když ráno otevřeli, aby vězni dali snídani, ležel důstojník mrtvý na zemi a místo očí měl jen prázdné důlky. To již také zahlédli v šeru hada, a tak byli přivedeni odjinud tři vězni, odsouzení na smrt. Dostanou prý milost, když hada přemohou. Obdrželi tři sekery, ale jeden z nich žádal, aby jej zavedli do kuchyně. Vzal si jen do pytlíku pepř a za to se mu všichni smáli. Dveře vězení se otevřely, had se stočil do klubka a hotovil se k útoku. Tu se na něj snesl oblak pepře a had se začal svíjet bolestí. Tu k němu přiskočili další dva vězňové a hada sekerymi rozsekali na kousky. Když císař slyšel tuto zprávu, dal jim milost a přijal je do armády, kde se brzy stali tito stateční mužové důstojníky.

J. J. Knot, Pověsti, báje a povídky staré Šumavy, rukopis, 1982

Za srdce klubíčko

U Vimperka je skála a pod ní vede lávka přes Volyňku. V tom místě se často objevovaly hastrmanky. Jel tudy za dávných let mladý Roch z Pravětína a spatřil na břehu dívku, jak si rozčesává své dlouhé vlasy. Byl jejím zjevem tak překvapen, že zastavil povoz a tiše se plížil k vodní žínce. Dívka se ohlédla, a když uviděla mládence, ani trochu se nebála. Prohodili spolu

pár slůvek a mladík se zamiloval. Chodil doma jako tělo bez duše, až se jeho matka začala starat. Když zjistila, že její syn chodí za hastrmankou, velice se tomu opřela. Jenže syn je jako očarovaný a každou chvíli utíká ke skále a s dlouhovláskou vysedává. Nakonec se usouzená matka vydala za vodní dívkou a prosila ji, aby jejího syna nechala na pokoji, jinak že mu život ukrátká. Hastrmanka se ponořila do vody a překvapené matce vynesla na povrch malé klubičko. To jí podala a beze slova zmizela. Matka si doma klubko schovala do truhly, trochu se bála vodnických čar, ale syn se zdál být jako vysvobozen. Po hastrmance již netoužil. Jednou v zimní čas si matka vzpomněla na klubko. Chtěla ho v ohni spálit, když tu jí z rukou vyklouzlo, točí se, točí a nitě neubývá. Vida, takový byl dar hastrmanky! Od těch dob nekoupili na statku díky zázračnému klubku ani kousek nitě. Když hospodyně zemřela, klubičko se záhadně z truhly ztratilo. Snad se odkutálelo zpátky až do tůně pod skalou.

Adolf Daněk, Rukopisná pozůstalost, Muzeum Středního Pootaví Strakonice

Více pověstí na <https://povesti.knih-pt.cz/obsah/seznam?region=2>

Tento projekt vznikl za finanční podpory [Česko – německého fondu budoucnosti](#), ve spolupráci Městské knihovny Prachatice, spisovatele Ondřeje Fibicha a Kreisbibliothek Freyung.

Knihy s tematikou pověstí, legend, pohádek a dalších příběhů od Ondřeje Fibicha si můžete rezervovat v naší knihovně [zde](#)

Výběr titulů

